

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi ucca 22. I. em. Telefon: 23-33. - Kladóhivatal, külsőnkönyvtár és jegyiroda: Aradi ucca 8. Telefon: 13-06. - Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 26-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged

Kedd, 1932 szept. 13
Ara 16 fillér
VIII. évfolyam, 208. sz.

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3.20
Vidéken és Budapesten 3.60, külföldön
6.40 pengő. - Egyes szám ára hétköz-
nap 10, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hír-
adások felvétele tartja szerinti. Megje-
lenik hétfő kivételével naponta reggel

Van-e Szegednek kulturtanácsnoka?

Van-e?

Az események számai visszanyulnak egy évre. Arra az időre, amikor a közgyűlés — néhány százszoros szerencsés elköltése után — megszüntette a házikezelést és kimondta, hogy a színházra pályázatot hirdet. Egészen úgy, mint ahogy eleink cselekedtek, akik pályázaton ítélték oda a színházat Aradi Gerőnek, Makó Lajosnak, Krecsányi Ignácnak, Almásy Endrénak s mint ahogy mi is cselekedünk, amikor még nem értettünk a színházhoz s amikor még mi is pályázaton adtuk oda Palágyi Lajosnak és Andor Zsigmondnak.

Tavaly óta állandóan tornyosulnak a színház körül meglepőbbnél meglepőbb események. Bennünket például az is meglepett, hogy pályázó már tavaly sem akadt. Ma is sokan hibáztatják a polgármestert az akkori színházi titkárnak igazgatóvá történt kinevezése miatt. Hát kit nevezett volna ki? Talán Bárdoss Arturt, aki akkor amikor pályázott, szóba sem került? Még házikezelés volt. A kiváló színházi író, akinek uttörő sikerei és kísérletei is voltak, aki megalapozta a „Tűzmadár” világsikerét s aki azóta Pesten megkapta a Művész-színházat, az idén a Belvárosi Színházat, nem tudott se a hatóság, se a színházi bizottság tagjainak a kegyeibe jutni. A kisgyűlés tagjai is akkor vizsgáztak le újból irodalmi és színházi kérdésekben való tájékozottságukból. Ezzel a vizsgálattal és némi magas protekcióval vonult be a szegedi színházba az eredeti bemutatók rendszere, színre hozván olyan örök életű darabokat, mint amilyen Hagymapensió a Barnára Vedlett Fekete Házban című mély szatíra s elköltvén e dicső remekre az akkor már háztartásilag is inogni kezdő város kevéske pénzéből tömérdek.

Történtek egyéb csekélységek is s ezek mind érlelték a helyzetet arra, hogy a szegedi színházról, amelyhez nemrég még országos kapacitásoknak lett volna kedvük, távol maradjanak a szokványos vidéki igazgatók is. Hát jött a nem szokványos és bennünket — már mi ilyen meglepődő természetűek vagyunk — a meglepetések sorozata ért megint. Akár csinált valamit, akár nem csinált a színházban ez a nem szokványos direktor, senkise állt mellé, se tanácsaival, se kifogásaival, se elismerésével, se követelmények hangoztatásával, se a kötelező gondos gazdálkodás, se az el nem alkudható művészi követelmények állandó előtérben tartásával. A városházán senkinek se volt kulturpolitikája. A városházán senkinek se volt színházi politikája. Nemcsak az idegennek, aki idegenforgalmi politikánk ellenére ide tévedt, a benszülöttnek is az volt a benyomása, hogy Szegednek nincs kulturtanácsnoka.

Aztán torlódtak új események. A nem szokványos direktort is hamar megelégtették. Ez az átkos hamarság szegedi specialitás. Megkezdődött az agitáció, ellenakció, szerződésbon-
tás, kinevezés, fellebbezés, megsemmisítés, pályázók érdeklődése, tárgyalás, kilincselés, vita,

színházi bizottsági döntés s mindig mindenhol, mindenütt hallottuk mit mond, mit véleményez, mit akar a polgármester, vagy helyettese, az az ur azonban, aki a kulturtanácsnoki állást tölti be, úgy, de úgy kikapcsolódott, vagy kikapcsoltatott, hogy alaposabban nem lehet. A szavát nem hallottuk.

Tanácsnokválasztás volt. Egy nyugateurópai műveltségű szegedi ur s egy meglehetősen ismeretlen, jómegjelenésű, szorgalmas városi tisztviselő álltak egymással szemben. A szorgalmas városi tisztviselő győzött, s csinosan, zsakettben mindjárt megjelent a közgyűlési teremben, székfoglalót tartott, a sikertől meghatódott, lebilincselően szerény hangon. Ma is emlékezünk egy mondatára: „Tudom, mondta

az új tanácsnok, hogy nem a tehetséget tisztelték meg bennem, amikor a tanácsnoki székbe emeltek, de annál jobban érzem kötelességemnek, hogy szorgalmas munkával háláljam meg az előlegezett bizalmat.”

Ezután a szerény beszéd után került az új tanácsnok a kultúrügyek élére. A szorgalmából levizsgázott. Most már hagyják a tehetséget érvényesülni. Véglegesen úgy sem osztozkodhatik a kultúrügyosztály munkakörén a polgármester és helyettese. Ennek a városnak, ha emelkedni akar, kell kulturpolitika. Kell kultúrügyosztály. Még hosszú ideig se a szegedi, se az országos közvéleményt nem lehet kétségbe hagyni afelől, hogy van-e Szegednek kulturtanácsnoka?

Példátlanul izgalmas események a német birodalmi gyűlés hétfői ülésén

Göring nem adta meg a szót Papen kancellárnak és érvénytelennek mondotta a birodalmi gyűlést feloszlató elnöki kéziratot

A horogkereszties többség bizalmatlanságot szavazott a kormánynak, de az esti órákban takarodói fuji

A birodalmi törvényszék dönt Göring eljárása ügyében — November 8-án: új választás és népszavazás

Berlinből jelentik: A nyílt konfliktus a Papen-kormány és a birodalmi gyűlés között hétfőn délután kitört. Hétfőn délután feloszlatták a gyűlést, Göring elnök azonban a feloszlátási alkotmányellenesnek jelentette ki és keddre újból összehívta a gyűlést. Később azonban visszavonta ezt az intézkedését.

Az események drámai gyorsasággal peregtek le.

Három órakor összecsze a parlament

és háromnegyed 4-re már megtörtént a feloszlátás, anélkül, hogy Papen a kormánynyilatkozatot felolvashatta volna. Az ülést óriási érdeklődés előzte meg. Közvetlenül a megnyitás után, mielőtt Papen szólásra emelkedhetett volna, váratlanul ügyrendi vita keletkezett. A kommunisták azt az indítványt terjesztették elő, hogy a birodalmi gyűlés még Papen nyilatkozata előtt szavazzon

a szükségrendeletek felfüggesztése

ügyében beterjesztett javaslatok fölött. Loebe a szocialisták nevében hasonló indítványt terjesztett elő. A legnagyobb meglepetésre az indítványok ellen senkise nem jelentkezett szólásra. Az elnök ekkor rövid szünetet, majd utána szavazást rendelt el. Ekkor Papen kért szót, de

Göring előtt nem adta meg a kancellárnak a szót,

ezzel az indokolással, hogy már elrendelte a szavazást. A kancellár ezután az elnöki emelvényhez sietett és egy iratot tett le Göring elnök asztalára. A képviselők ekkor már tudták, hogy ez az irat a gyűlés feloszlátását elrendelő elnöki kézirat. De Göring az elnöki kéziratot félretolta elolvasás nélkül, majd nyugodt han-

gon kijelentette, hogy folytatják a szavazást és nemcsak a szükségrendeletek ügyében, hanem az összes, kormány ellen benyújtott bizalmatlansági indítvány ügyében is.

Papen és kormányának tagjai erre felálltak helyeikről és

kivonultak a teremből,

amivel azt akarták dokumentálni, hogy a gyűlés folytatását törvénytelennek tartják. A szavazás rövid néhány perc alatt lefolyt és Göring elnök már hirdette is ki az eredményt:

a birodalmi gyűlés 513 szavazattal 32 ellenében bizalmatlanságot szavazott a Papen-kormánynak

és egyúttal kimondta a szeptember 3-án kiadott szükségrendelet érvénytelenségét is.

Göring ezután a következőket mondotta:

— Papen kancellár szólásra emelkedett, de miután akkor már a szavazás folyt, nem adhattam neki módot beszéde elmondására. A kancellár által átnyújtott kézirat az elnök kézírata és azt tartalmazza, hogy miután a szeptember 3-iki szükségrendelet veszélyben forog,

az elnök a gyűlést feloszlátja.

— A kéziratot, — folytatta Göring — a Papen-kormány tagjai ellenjegyezték, tehát azok, akik ellen a gyűlés bizalmatlanságot szavazott. Eszerint ez

a kézirat érvénytelen,

mert megbukott kormány nem ellenjegyezhet alkotmányosan kéziratokat.

Göring beszédét tomboló taps fogadta. Az elnök ezután előterjesztést tett, hogy a gyűlés kedden ismét üljön össze. Az előterjesztést a nagy többség elfogadták.

Nagy izgalmak a délutáni ülésen

A parlament délutáni ülése példa nélkül álló helyzetet teremtett. A kormány a házfeloszlátást igyekszik érvényesíteni. A kormány tagjai azt mondják, hogy az elnöki kézirat érvé-

nyes még akkor is, ha a szavazás után olvasták fel, mert Papen még a szavazás előtt adta át az elnöki kéziratot, mely az átadás pillanatában jogérvényes lett.